

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра русского языка**

**Аннотация к дипломной работе
«Односоставные предложения в лирике А. А. Ахматовой:
структурный и функциональный аспекты»**

Гречная Наталья Павловна

Научный руководитель –
профессор
Долбик Е.Е.

2023

РЕФЕРАТ

В дипломной работе 43 страницы, таблица, три приложения. Список использованной литературы насчитывает 42 позиции.

Ключевые слова: ОДНОСОСТАВНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ, ТИПОЛОГИЯ ОДНОСОСТАВНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ, ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ОДНОСОСТАВНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ, А. А. АХМАТОВА.

Актуальность работы заключается в дискуссионности вопроса о синтаксической природе односоставных предложений, а также в отсутствии комплексного описания использования разных типов односоставных предложений в лирике А. Ахматовой.

Цель исследования – выявить особенности функционирования односоставных предложений в лирике А. Ахматовой.

Объект исследования – односоставные предложения в лирике Анны Ахматовой.

Предмет исследования – структурные и функциональные особенности односоставных предложений лирике А. Ахматовой.

Методы исследования: наблюдение, описание, метод сплошной выборки, количественный метод, контекстуальный анализ.

Основные результаты исследования: выявлено, что доминирующим типом предложений в проанализированных стихотворениях Анны Ахматовой, представленных в сборниках "Вечер", "Чётки", "Белая стая", являются определено-личные предложения (132 примера). Следующей по значимости группой являются безличные предложения (94 единиц), а третьей – инфинитивные предложения (36 единиц). Остальные типы односоставных предложений продемонстрировали более низкую частотность употребления. Описаны функциональные возможности односоставных предложений. Определено-личные предложения придают повествованию динамичность и энергичность, а также делают его более лаконичным; позволяют сосредоточить внимание на глаголе (действии, чувстве, мысли); используются для активизации действий говорящего; помогают сформировать представление о лирическом герое. Неопределенно-личные предложения сосредоточивают внимание на фактах, событиях или действиях; используются для передачи эмоционального состояния лирического героя. Безличные предложения передают состояние человека, выражают отчаяние и бессилие перед событиями в жизни, а также доносят до читателя образы, выражающие тревогу и грусть. Номинативные предложения делают текст более наглядным и выразительным, заостряя внимание на таких деталях, которые важны для восприятия смысла.

Возможности внедрения и область применения полученных результатов: результаты работы могут быть использованы при исследовании вопросов функционирования односоставных конструкций в поэтическом тек-

сте, при изучении темы «Односоставные предложения» в курсе синтаксиса русского языка в средней и высшей школе.

РЭФЕРАТ

У дыпломнай рабоце 43 старонкі, табліца, тры дадаткі. Спіс выкарыстанай літаратуры налічвае 43 пазіцыі.

Ключавыя словы: АДНАСАСТАЎНЫЯ СКАЗЫ, ТЫПАЛОГІЯ АДНАСАСТАЎНЫХ СКАЗАЎ, ФУНКЦЫЯНАВАННЕ АДНАСАСТАЎНЫХ СКАЗАЎ, Г. АХМАТАВА.

Актуальнасць работы заключаецца ў дыскусійнасці пытання пра сінтаксічную прыроду аднасастаўных сказаў, а таксама ў адсутнасці комплекснага апісання выкарыстання розных тыпаў аднасастаўных сказаў у лірыцы Г.Ахматавай.

Мэта даследавання – выявіць асаблівасці функцыянавання аднасастаўных сказаў у лірыцы Г. Ахматавай.

Аб’ект даследавання – аднасастаўныя сказы ў лірыцы Ганны Ахматавай.

Прадмет даследавання – структурныя і функцыянальныя асаблівасці аднасастаўных сказаў у лірыцы Г. Ахматавай.

Метады даследавання: назіранне, апісанне, метады суцэльнай выбаркі, колькасны метады, кантэкстуальны аналіз.

Асноўныя вынікі даследавання: выяўлена, што дамінуючым тыпам сказаў у прааналізаваных вершах Ганны Ахматавай, прадстаўленых у зборніках “Вечар”, “Ружанец”, “Белая чарада”, з’яўляюцца пэўнаасабовыя сказы (132 прыклады). Наступнай па значнасці групай з’яўляюцца безасабовыя сказы (94 адзінкі), а трэцяй – інфінітыўныя сказы (36 адзінак). Астатнія тыпы аднасастаўных сказаў прадэманстравалі больш нізкую частотнасць ужывання. Апісаны функцыянальныя магчымасці аднасастаўных сказаў. Пэўнаасабовыя сказы надаюць апавяданню дынамічнасць і энергічнасць, а таксама робяць яго больш лаканічным; дазваляюць канцэнтраваць увагу на дзеяслове (дзеянні, пачуццях, думцы); выкарыстоўваюцца для актывізацыі дзеянняў таго, хто гаворыць.; дапамагаюць сфарміраваць уяўленне пра лірычнага героя. Няпэўнаасабовыя сказы засяроджваюць увагу на фактах, падзеях або дзеяннях; выкарыстоўваюцца для перадачы эмацыянальнага стану лірычнага героя. Безасабовыя сказы перадаюць стан чалавека, выражаюць адчай і бяссілле перад падзеямі ў жыцці, а таксама даносяць да чытача вобразы, якія выражаюць трывогу і сум. Намінатыўныя сказы робяць тэкст больш наглядным і выразным, заваstraючы ўвагу на такіх дэталях, якія з’яўляюцца важнымі для ўспрымання сэнсу.

Магчымасці ўкаранення і галіна прымянення атрыманых вынікаў: вынікі работы могуць быць выкарыстаны пры даследаванні пытанняў функцыянавання аднасастаўных канструкцый у паэтычным тэксце, пры вывучэнні

тэмы “Аднасастаўныя сказы” ў курсе сінтаксісу рускай мовы ў сярэдняй і
вышэйшай школе.

ABSTRACT

The thesis has 43 pages, a table, three appendices. The list of used literature includes 42 items.

Keywords: SINGLE-COMPONENT SENTENCES, TYPOLOGY OF SINGLE-COMPONENT SENTENCES, FUNCTIONING OF SINGLE-COMPONENT SENTENCES, A. A. AKHMATOVA.

The relevance of the work lies in the debatability of the question of the syntactic nature of one-part sentences, as well as in the absence of a comprehensive description of the use of different types of one-part sentences in the lyrics of A. Akhmatova.

Purpose of the study – to identify the features of the functioning of one-part sentences in the lyrics of A. Akhmatova.

Object of study – one-part sentences in the lyrics of Anna Akhmatova.

Subject of study – structural and functional features of one-component sentences to the lyrics of A. Akhmatova.

Research methods: observation, description, continuous sampling method, quantitative method, contextual analysis.

The main results of the study: it was revealed that the dominant type of sentences in the analyzed poems by Anna Akhmatova, presented in the collections "Evening", "Rosary", "White Flock", are definitely personal sentences (132 examples). The next most important group are impersonal sentences (94 units), and the third group are infinitive sentences (36 units). Other types of one-part sentences showed a lower frequency of use. The functionality of one-part sentences is described. Definitely personal sentences give the narrative dynamism and energy, and also make it more concise; allow you to focus on the verb (action, feeling, thought); used to activate the actions of the speaker; help to form an idea of a lyrical hero. Indefinitely personal sentences focus on facts, events, or actions; used to convey the emotional state of the lyrical hero. Impersonal sentences convey the state of a person, express despair and powerlessness over events in life, and also convey to the reader images expressing anxiety and sadness. Nominative sentences make the text more visual and expressive, focusing on such details that are important for the perception of meaning.

Possibilities of implementation and scope of the obtained results: the results of the work can be used in the study of the functioning of one-component constructions in a poetic text, in the study of the topic "One-component sentences" in the course of the syntax of the Russian language in secondary and higher schools.